

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Resim – İş Öğretmenliği Bilim Dalı

GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMEN ADAYLARININ
TEKNOLOJİK PEDAGOJİK İÇERİK BİLGİSİ ÖZ
YETERLİKLERİ İLE MEDYA VE TEKNOLOJİYE YÖNELİK
TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Sümeyya KARA
(Yüksek Lisans Tezi)

İstanbul – 2019

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Resim – İş Öğretmenliği Bilim Dalı

GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMEN ADAYLARININ
TEKNOLOJİK PEDAGOJİK İÇERİK BİLGİSİ ÖZ
YETERLİKLERİ İLE MEDYA VE TEKNOLOJİYE YÖNELİK
TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Sümeyya KARA
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Prof. Dr.Erol BULUT ve Dr. Öğr. Üyesi Görkem Utku Alparslan

İstanbul – 2019

**Tüm Kullanım Hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne Aittir.
© 2019**

ONAY

Sümeyya KARA tarafından hazırlanan “Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi Öz Yeterlikleri İle Medya Ve Teknolojiye Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” konulu bu çalışma, 2.0/08/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

TEZ DANIŞMANI Prof. Dr. Erol BULUT

JÜRİ ÜYESİ Prof. Dr. Ümran BULUT

JÜRİ ÜYESİ Dr. Öğr. Üyesi Görkem Utku ALPARSLAN

.....
.....
.....

ÖZGEÇMİŞ

- 1992 Nusaybin’de doğdu.
- 2012 Açıköğretim Lisesi’nden mezun oldu
- 2016 Marmara Üniversitesi Resim-İş Öğretmenliği bölümünden mezun oldu.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

E – Posta: sumeyyakaraa@gmail.com

Telefon: 05432059798

ÖNSÖZ

Görsel sanatlar eğitiminin bireyin gelişiminde ve toplumun yapısındaki rolü yadsınamaz önemdedir. Her alanda olduğu gibi görsel sanatlar da dönemin gelişmeleri, değerleri ve teknolojik ilerlemeleri doğrultusunda etkilenmekte ve şekil almaktadır. Bu doğrultuda görsel sanatlar eğitiminde, görsel sanatlar dersinin altyapısına uygun, günümüz gelişimlerine entegre olarak kullanılacak teknolojiler ve teknik kolaylıklar gözlemlenmektedir. Birçok mesleki alanda kullanılan gelişmelerin, öğretmenlerin takip etmesi ve gelişmelere uyum sağlaması düşüncesinden hareketle görsel sanatlar dersi için de öğretmenlerin yeniliklere ve gelişmelere ne derece ilgili ve kullanımında ne kadar pratik olduğunun değerlendirilmesinin önemli olduğu söylenebilir. Olumlu ya da olumsuz tartışmalara konu olan teknolojinin, sanatı ve eğitimi insan yaşamında hayati öneme sahip bu olguları etkilediği görülmekte ve günümüz zaman çizelgesinde dünya algısını idrak edebilmek ve geleceğe dair fikir sahibi olabilmek için her koşulda uyum sağlama gereksinimi kaçınılmaz bir hal almaktadır. İletişimin globalleştiği ve sanatın artık yerellikten ziyade küreselleşmeye dönüştüğü çağımızda öğretmenlerin, tam da bu teknoloji çağında doğan ve teknolojiyle içiçe büyüyen genç neslin öğretimindeki yeterlikleri, öğretme- öğrenmenin etkin gerçekleşmesi açısından eğitim sürecindeki yerinin önemi bilinmektedir.

Bu nedenle çağın teknolojik gelişimine paralel olarak ilerleyen toplumlarda eğitimde teknoloji kullanımının öneminin görüldüğü ve araştırmalara konu niteliği taşıyan öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin sahip olması gereken yetiler içerisinde değerlendirilen teknoloji kullanımının değerlendirilmesi ve incelenmesi tez çalışmamın kaynak oldu. Araştırmamda aynı zamanda günümüz genç kuşağının paylaşım platformları olan medya kullanımının ve bu platformalarda bilgi paylaşımının ve üretiminin bireylerin teknoloji kullanımına ve tutumuna etkisinin görsel sanatlar dersindeki teknoloji kullanımındaki rolü sorusuna cevap aradım. Bu doğrultuda yola çıktığım, bu araştırmamın daha kapsamlı ve nitelikli araştırmalara kaynaklık ve farkındalık oluşturmasını diliyorum. Bu süreçte bana desteklerini sunan herkese minnettirim. Araştırmamda bana destek olan, ayrıca lisans ve lisansüstü eğitimimde öğretileriyle bana her zaman yol gösteren tez danışmanım ve hocam Prof. Dr. Erol Bulut'a, anlayışı ve yardımları için ikinci tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Görkem Utku

Alparslan'a, yardımseverliği ve sabrıyla çalışmamı geliştirmeme yardımcı olan Arş. Gör. Ahmet Erol'a ve her zaman bana moral veren sevdiklerime, maddi desteğini esirgemeyen aileme içtenlikle teşekkür ediyorum.

Sümeyya Kara

Ağustos, 2019

ÖZET

Bu çalışmanın genel amacı, görsel sanatlar öğretmen adayları ve öğretmenlerinin görsel sanatlar teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz-yeterlik düzeyleri ile medya ve teknoloji kullanımı ve tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesidir. İlişkisel tarama modeli ile yürütülen çalışmada veriler “GS-TPİB Öz-Yeterlik Ölçeği” , "Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları" ve “Kişisel Bilgi Formu” ile elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu (örneklem) 2018-2019 yılı bahar döneminde öğrenim gören ve öğretmenlik yapan 55 öğretmen adayından oluşmaktadır. Katılımcılar uygun (kolay ulaşılabilir) örneklem yoluyla belirlenmiştir. Elde edilen veriler, SPSS paket programı aracılığıyla yüzde, frekans, aritmetik ortalama, İlişkisiz Örneklem İçin T-Testi, İlişkisiz Örneklem Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), puan değerleri arasındaki ilişkileri belirlemek için Pearson Momentler Çarpımı ve gibi istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Ayrıca ANOVA analizleri sonucunda ortaya çıkan anlamlılık düzeyinin yönünü belirlemek için ise Tukey Post Hoc analiz yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Görsel sanatlar, teknoloji, medya, öz-yeterlik.

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the relationship between visual arts teacher candidates 'and teachers' visual arts technological pedagogical content knowledge self-efficacy levels and media and technology usage and attitudes. In the study conducted with the relational screening model, the data were obtained with “VA-TPACK Self-Efficacy Scale”, “Adapting the Media and Technology Usage and Attitudes Scale” and “Personal Information Form”. The study group (sample) of the study consisted of 55 candidate teachers who were studying and teaching in the spring term of 2018-2019. Participants were identified by appropriate (easily accessible) sample. The data obtained were analyzed by using SPSS package program by using statistical methods such as percentage, frequency, arithmetic mean, T-Test for Unrelated Samples, One-Way ANOVA, ANOVA and Pearson Product Moment Multiplication. In addition, Tukey Post Hoc analysis method was used to determine the direction of the significance level that results from ANOVA analysis.

Key Words: Visual arts, technology, media, self-efficacy.

İÇİNDEKİLER

ONAY	i
ÖZGEÇMİŞ	ii
İLETİŞİM BİLGİLERİ	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMA VE SEMBOLLER	xi
BÖLÜM I: GİRİŞ	1
1.1. PROBLEMİN DURUMU	1
1.1.1. Problem Cümlesi	1
1.2. AMAÇ	1
1.3. ÖNEM	2
1.4. SINIRLILIKLAR	3
1.5. SAYILTILAR	3
1.6. TANIMLAR	3
BÖLÜM II: ALAN YAZIN	5
2.1. MEDYA VE TEKNOLOJİYE BAKIŞ	5
2.1.1. Medya	6
2.1.2. Teknoloji	7
2.2. EĞİTİM VE TEKNOLOJİ İLİŞKİSİNE BAKIŞ	8
2.2.1. Görsel Sanatlar Dersinde Teknoloji Kullanımı	10
2.3. SANAT VE TEKNOLOJİ İLİŞKİSİ	12
BÖLÜM III: YÖNTEM	17
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ	17
3.2. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU	17
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	18
3.4. VERİLERİN TOPLANMASI	19
3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ	19
BÖLÜM IV: BULGULAR	20
BÖLÜM V: SONUÇ	29

5.1. YARGI.....	29
5.2. TARTIŞMA.....	30
5.3. ÖNERİLER.....	30
5.3.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	30
5.3.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler.....	30
KAYNAKLAR.....	32
EKLER.....	36

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1.	Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı.....	10
Tablo 3.2.	Katılımcıların öğrenim düzeyi değişkenine göre dağılımı.....	10
Tablo 3.3.	Katılımcıların sınıf düzeyi değişkenine göre dağılımı	11
Tablo 3.4.	Katılımcıların öğretmenlik deneyimi değişkenine göre dağılımı.....	11
Tablo 3.5.	Katılımcıların yaş değişkenine göre dağılımı	11
Tablo 4.1.	Görsel sanatlar öğretmen adayları medya ve teknoloji kullanımı ve tutumları ölçeği ve GS-TPİB öz-yeterlik ölçeği puanlarına ilişkin betimsel istatistikler	14
Tablo 4.2.	Görsel sanatlar öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre ilişkisiz örneklem için t-testi sonuçları	15
Tablo 4.3.	Görsel sanatlar öğretmen adaylarının öğrenim düzeyi değişkenine göre ilişkisiz örneklem için t-testi sonuçları	16
Tablo 4.4.	Görsel sanatlar öğretmen adaylarının öğretmenlik deneyimi değişkenine göre ilişkisiz örneklem için t-testi sonuçları	16
Tablo 4.5.	Sınıf Düzeyi değişkenine göre İlişkisiz Örneklem İçin Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları	17
Tablo 4.6.	Görsel sanatlar öğretmen adayları medya ve teknoloji kullanımı ve tutumları ölçeği ve GS-TPİB öz-yeterlik ölçeği puanları yaş değişkenine göre ilişkisiz örneklem için t testi sonuçları	17
Tablo 4.7.	Görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon analizi sonuçları	18
Tablo 4.8.	Görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon analizi sonuçları (Devamı).....	18

KISALTMA VE SEMBOLLER

ANOVA: Tek Yönlü Varyans Analizi

GS-TPİB: Görsel Sanatlar Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi

SH: Standart Hata

SPSS: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı

SS: Standart Sapma

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1. Problemin Durumu

Eğitimde üzerinde önemle durulması gereken konulardan birisi teknolojinin eğitimde kullanımınıdır. Bilgisayarların işlevi her geçen gün artmakta ve bu bir taraftan öğrenme-öğretme süreçlerini diğer taraftan eğitimin ekonomik ve toplumsal işlevlerini etkilemektedir. Teknolojideki gelişmelerin hayatın her alanını olduğu gibi, öğrenme-öğretme süreçlerini de etkilemesi kaçınılmazdır (Seferoğlu, 2009).

Bireylerin teknolojik olanaklarla donatılmış bir öğrenme çevresinde teknolojik ortamının gerektirdiği niteliklerle yetişebilmesi için teknolojiyi eğitim sürecine dahil eden, gelişimini ve yeniliklerini takip eden öğretmenlere gereksinim olduğu şüphesizdir. Bununla birlikte öğretmenlerin yeni teknolojileri etkin olarak kullanmada çeşitli yetersizlikleri olduğu da gözlenmektedir (Deniz, 2006, ss.67).

Öğrenme-öğretme süreçlerinde teknoloji kullanımının başarısı, öğretmenlerin yeterliliklerine göre şekil almaktadır. Günümüz koşullarında öğretmenlerden beklenen yeterlikler incelendiğinde bazı uluslararası ölçütlerin dikkat çektiği görülmektedir. Örneğin, Uluslararası Eğitim Teknolojileri Birliği (International Society for Technology in Education, ISTE), öğretmenlerde bulunması gereken becerileri “teknoloji okur-yazarı olma, derslerinde teknolojiden istifade edebilme, öğrencilerini teknoloji kullanmaya yönltebilme, öğrencilerine bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma becerilerini kazandırmada öğrenme çevresini teknoloji kullanabilecekleri şekilde düzenleyebilme, mesleki gelişimleri ve deneyim paylaşımı için meslektaşları ile internet üzerinden iş birliği yapabilme” şeklinde temel bir takım standartlar kapsamında belirlemiştir (Kayaduman, Sırakaya ve Seferoğlu, 2011).

1.1.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi şu şekildedir: “Görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumlarının belirlenmesi”.

1.2. Amaç

Araştırmada, görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi özyeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi ve mevcut durumun tahlil edilmesi amaçlanmıştır. Genel amaca uygun olarak kullanılan “Medya

ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği “, “GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği” ile öğretmen adaylarının teknoloji kullanım düzeyleri, teknolojiye yönelik tutumları ve ikisi arasındaki ilişki betimlenmiştir. Ayrıca bu araştırmada, görsel sanatlar dersi öğretmen adaylarının Görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumlarının incelenmesi başlığı altında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

- Görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye ilişkin tutumları cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?
- Görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye ilişkin tutumları yaş değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?
- Görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye ilişkin tutumları sınıf düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?
- Görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye ilişkin tutumları öğretmenlik deneyimine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?
- Görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye ilişkin tutumları arasında bir ilişki var mıdır?

1.3. Önem

Görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin mesleki yeterli olma durumunda teknolojinin kullanımı günümüzde öğrenme ve öğretme faaliyetlerine etkisi bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca gündelik hayatta aktif olarak kullanılan medyanın, görsel sanatlar öğretmenlerinin teknolojiye yönelik tutumları üzerindeki etkisinin değerlendirilmesinin önemi düşünülmekte ve bu doğrultuda araştırma yapılmasının önem arz ettiği düşünülmektedir.

Görsel sanatlar öğretiminde teknolojinin kullanımı ve yerinin öneminin, öğretmenin buna tutumunun ve kullanım düzeyininin betimlenmesi açısından sanat eğitimi veren yükseköğretim kurumlarına katkı sağlayacağı ve öğretmen adaylarının özyeterliklerini değerlendirmelerinde farkındalık yaratacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

- Bu araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı ile, Türkiye'nin farklı illerinde yer alan 4 farklı devlet üniversitesi ile sınırlıdır.
- Bu araştırma üniversitelerin Eğitim Fakültesi Resim – İş Eğitimi Anabilim Dalları öğrencileri ile sınırlıdır.
- Bu araştırma, “Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği”, “GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” ile elde edilen verilerin kapsamı ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

- Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının gönüllülük esasına dayalı olarak kullanılan veri toplama araçlarında yer alan sorulara samimi ve doğru cevap verdiği varsayılmaktadır.
- Araştırmada seçilen örneklemin, tüm evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Teknoloji: İnsanoğlunun tarih sürecince yaşamını kolaylaştırmak için ürettiği ve geliştirdiği araç gereçlerin yapımı ve bunlara dair bilgidir.

Medya: “İletişim araçları” olarak tanımlanan, bilgi paylaşımı yapılan yayınlar ve bireylerin karşılıklı iletişim kurmalarını sağlayan dijital platformlardır.

Görsel sanatlar eğitimi: Görsel sanatlar eğitimi bireyin yaratıcılığını ve sahip olduğu yeteneklerini belli bir dereceye ulaştırmak, duygu ve düşüncelerini ifade edebilmek, gözleme dayalı analizlerini anlatabilmek amacıyla yapılan eğitimidir. Bireyin etik bilinç ve estetik yargıları gibi değerlerini geliştirmeyi hedefler.

Pedagojik: Pedagoji, öğretmenin meslek alanın kapsadığı bilgi ve becerileri tanımlar, öğretmenin öğretim sürecini planması, yönetmesi ve değerlendirmesini kapsar. Pedagoji bilgisiyle öğretmen, öğrencilerin etkin öğrenmelerini sağlamak için neyi, nasıl, ne zaman ve ne kadar öğreteceğini kestirebilmektedir. Öğretmenin öncelikle öğrencilerini tanıması ve özelliklerine göre yöntem ve stratejileri kullanmaları, konuları daha verimli öğretmesi, öğretim sürecini verimli organize etmesi pedagoji bilgisi gerektirmektedir (Kabaran, 2016, s.13).

Öz-yeterlik: Kayalar'ın araştırmasında Bandura'dan aktardığı tanımlamasında; öz yeterlik, bireyin bir performansı gerçekleştirmek için gerekli eylemleri yerine getirme ve eylemleri organize edebilme kapasitesine ilişkin bireysel yargıdır denilmektedir. Aynı araştırmada Ekinci'den yapılan aktarmada; öğretmen öz yeterlik tanımı ise, öğretmenlerin kendi alanlarına yönelik bir konuyu öğretme performansına ilişkin kendi kapasitesine, yapabileceklerine ve yeteneklerine olan inancıdır (Kayalar, 2018, s.19-20).

Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi (TPİB): Öğrenme-öğretme sürecinde farklı içerik türleri açısından yapılandırmacı öğretim yöntemleri uygulamak için teknolojiyi kullanma bilgisidir (Hiçyılmaz, 2018, s.15).

Eğitim: Bireyde kendi yaşantıları yoluyla davranış değişikliği meydana getirme sürecidir (Filiz, 2011, s.2). Eğitim sürecinde işlenen “ham madde”, öğrencidir. Eğitim süreci yoluyla öğrencilerde çeşitli bilgi, beceri ve tutumlar geliştirilmee çalışılmaktadır Özyurt, 2009, s.1).

BÖLÜM II: ALAN YAZIN

2.1. Medya ve Teknolojiye Bakış

Büyük bir hızla gelişen bilişim teknolojileri, hayatımızın hemen her alanında olduğu gibi eğitim alanında da önemli ölçüde gelişmeler kaydetmiştir. Özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı ülkemizde üniversitede okuyan gençler arasında oldukça yaygınlaşmıştır. Öğrencilerin okullarda bilgi ve iletişim teknolojilerini, özellikle internet teknolojilerini kullanım oranı da her geçen zamanda artmaktadır (Sezgin, Şenkal ve Namlı, 2017).

Teknoloji gerek avantajları gerek dezavantajları ile geçmişten günümüze toplumsal yapılarda şekillendirici bir rol üstlenmektedir. Teknolojinin varlığı günümüzde kültürden sanata kadar birçok değeri etkileyen önemli bir araçtır. Günlük yaşamda teknolojinin yaşamı kolaylaştırmasının yanısıra bilimde ve sanatta farklı yorum ve söylemlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır denilebilir.

21. yüzyılın şekillenişinde etkili olan bu mecra özellikle sanatta bir medya olarak yeni biçimlerin, farklı tekniklerin ortaya çıkmasını sağlamış aynı zamanda sanatçı/tasarımcı içinde sınırların ortadan kalmasını sağlamıştır. Bugün bir sanatçı/tasarımcı dünyanın her yerinde istediği şekilde varlık gösterebilmekte ve üretimlerine yön verebilmektedir. Bilgisayar yazılımlarının ve teknolojinin bu denli önem kazanması sanatçılara tekniklerini iletmemekte veya direk olarak bu sayısal çözümlerle üretimde bulunmalarına imkân sağlamaktadır (Türkmenoğlu, 2014,s.87).

Bilimsel ve teknolojik alanda kaydedilen gelişmeler, Kitle iletişim teknolojisindeki ilerlemeler, sosyal ağlar ve özellikle insanların internet sayesinde herhangi bir konuyla ilgili bilginin kaynağına bir tuşla ulaşabilmesi bilgisayarların elektronik aygıtların tüm dünya çapında yaygın olarak kullanılması, bilginin ve sanatın dijital teknolojilerin vasıtasıyla kültürlerarası ortamlara hızla aktarılabilmesi, günümüzde bilişim çağı olarak adlandırılmaktadır. Bunun sonucunda neredeyse uluslararası sınırlar ortadan kalkmıştır denilebilir. (Akt. Türkmenoğlu, 2014, s.92).

Geleneksel anlayışı değiştiren internet ile birçok veri dijital ortama aktırılmıştır. karşılıklı mesajlaşma, medya üretimi ve birçok program ile interaktif hale getirilen iletişim ile etkileşimli bir iletişim modeli oluşmuştur. Fiziki bir ortama gerek kalmadan

iletişim kurmaya başlayan insanlar, dijital kültürün oluşumunu geliştirmektedir. Dijital veri haline dönüşen bilgiler gerçekmiş gibi simüle bir dünya oluşturmaktadır.

Günümüzde artık pek çok işlem internet ve bilgisayar ortamında yapılmaktadır. Banka işlemleri, online alışveriş, fatura ödemeleri, canlı yayın konferanslara katılmak, sanal gezintiler vs. günlük yaşamda mucizevi kolaylıklar sağlayan bu tür etkinlikler sanal ortam sayesinde gerçekleştirilebilmektedir. Teknolojinin hızlı gelişimiyle beraber buna benzer birçok yenilikler mobil teknoloji olarak da daha pratik ve pragmatik bir anlayışla kullanılmaktadır.

Teknoloji çağında doğmuş ve bu çağın teknolojisine ayak uydurabilen nesil ile teknolojiden tam anlamıyla faydalanamayanlar arasında algı ve dünyayı kavrayış şekillerinde gözle görülür ölçüde farklılık olduğu bilinmektedir. Yeni düzene adapte olabilenlerin olduğu görüldüğü gibi teknolojiye ayak uydurmayıp kullanımına kendini kapatan bireylere de rastlanmaktadır. Dijital kuşak olarak tanımlanan ve teknolojinin içine doğan günümüz çocuklarının henüz okuma yazma bilmeden de mobil cihazları kullanabildikleri bilinmekte ve teknolojiyi kullanmakta tereddüt etmediği görülmektedir. Yapılan birçok araştırmaya göre genç neslin medya teknolojisi ile internet ulaşımına sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Dijital nesil olarak adlandırılan genç kuşağı ağ bağlantıları üzerinden kesintisiz iletişim halindedir. Sanal kimlikler ve sanal ortamlarda küresel ölçekte yaşamak ve iletişim halinde olmak dijitalleşme ile ortaya çıkan kavramlardır. Bu durum, günlük yaşantımızla dijital kültürün bütüncül bir hal aldığı göstermektedir.

2.1.1. Medya

Sosyal medya, internet teknolojisinin sağladığı kullanıcıların iletişim kurabildikleri, etkileşime girdiği; araç, hizmet ve uygulamaların bütünüdür. Çeşitli ürünler içeren çevrimiçi alanlar ile kullanıcıların etkileşim, işbirliği içerisine girebildikleri ve veri paylaşımında bulunabildikleri uygulamaları kapsayan genel bir terimdir.

Sosyal medyanın; bloglar, mikrobloglar, sosyal ağlar, medya (ses, fotoğraf, video, metin) paylaşım siteleri, sosyal imleme, wikiler, sosyal kümeleme, sanal dünyalar, sosyal oyunlar ve çevrimiçi eserler gibi birçok farklı türleri vardır (Sezgin, Şenkal ve Namlı, 2017)

Sosyal medya uygulamaların bir kolu olan sosyal ağlar, kullanıcıların çevrimiçi profil oluşturma, veri paylaşma, gündemi takip etme, iletişim kurma ve varolan sosyal ilişkilerin devam ettirilmesi olanağı sağlamaktadır.

Teknoloji ile sosyal etkileşimi içeren sosyal ağlar, internetin sunduğu hizmetler arasında en hızlı büyüyen alandır. İnsanlar, sosyal ağları çeşitli nedenlerle kullanmaktadır. Günümüzde gençler arasındaki iletişimi büyük oranda sosyal ağ siteleri düzenlemekte, gün geçtikçe gençler bu tür sitelere daha çok ilgi göstermektedir (Sezgin, Şenkal ve Namlı, 2017). Yakın zamana kadar gazete, radyo ve televizyonla sınırlı olan kitle iletişim araçlarının yerine getirdiği işlevler, teknolojinin sağladığı olanaklarla beslenen yeni medya ile yeni açılımlar kazanmıştır. Özellikle internetle birlikte yeni medya küresel ölçekte etki gücüne sahip bir araca dönüşmüştür. 1990'lar öncesinde belli kişiler tarafından kullanılan bilgisayarlar bu tarihlerde evlere girmekte, internet kullanımı yaygınlaşmaya başlamaktadır. Günümüzde ise, bilgisayarlar, internet ve mobil teknolojiler yaşamımızın olmazsa olmazları arasında yer almaktadır (Güney, 2014, s.2).

Bilgisayar kültürü ile ulaşılan yeni ortam, serbest dolaşım özgürlüğü ile insanları, kültürleri ve uzak coğrafyaları birbirine yakınlaştırarak aynı iletişim platformuna sokan internet ortamıdır. Bu noktada kullanılan teknoloji ile meydana getirilen özgür ortamlar; yaratılan sanatsal medya malzemelerini aynı anda birbirinden farklı noktalara taşımaktadır (Dolunay, 2016,s.1209).

2.1.2. Teknoloji

Gözlenen anlamıyla teknoloji, temel olarak organize bir sıralı sınıflamayla (hiyerarşiyle) insan ya da insan grupları tarafından işletilen büyük makineler, olaylar ve insanlar üzerindeki rasyonel kontrol sistemleridir (Akt: Kaya, 2006, ss. 24).

Teknoloji sözcüğü (Latince şekliyle “texere”: dokumak ya da inşa etmek), pek çoğunun düşündüğü gibi ille de makinelerin kullanımı anlamına gelmemekte; bunun yerine ‘bilimsel bilgiyi kullanan herhangi bir uygulamalı sanat’ anlamına gelmektedir. Bu uygulamalı sanat Fransız sosyolog Jacques Ellul tarafından ‘technique’ olarak tanımlanmıştır. Ona göre, tekniğe tümüyle bağımlı olan makinenin kendisidir ve makine yalnızca tekniğin küçük bir kısmını oluşturur. Belirli bir tekniğin sonucu yalnızca makine değil; teknik tarafından oluşturulan makinenin öğretim uygulamaları da bu sonuca dahildir (Kaya, 2006, ss. 24)

Teknoloji aynı zamanda, makinelerin içeriğinin yanısıra yöntem ve sistem açısından insanlı veya insansız yönetme ve kontrol mekanizmalarının sorunlara odaklı ve zorluk seviyesine göre bakış şeklini, pragmatik çözümlerin üretildiği ekonomik değerleri içeren bir olgudur.

Teknoloji, bilimin belirlediği kuralların ışığında kullanıldığında insanın doğa üzerinde uzmanlaşmasını ve yaşamını kolaylaştırmasını sağlamak için yaratılmış rasyonel bir disiplindir. Teknoloji, insanların yaşamlarını kolaylaştıran, sorunların çözümüne yönelik üretilen ve kullanılan makinelerin, araçların, materyal ve yöntemlerin bütünüdür.

Eğitimi etkileyen teknolojik gelişmelerin çeşitliliği arasında ilk akla gelen alfabenin bulunması insanların bilgiyi kaydetme, paylaşma ve saklama yöntemini geliştirmesini sağlamıştır. Ardından yazı materyallerinin icat edilmesi, kitap basımı için matbaaların keşfi gelişimi devam ettirmiştir. Geçmişten günümüze süregelen gelişmelerin ardından günümüzde kara tahta yerine kullanılan elektronik tahtaların sağladığı kolaylık yadsınamazdır. Eğitimde teknolojinin hızlı gelişiminin devam etmesi ile sınıflara bilgisayarlar aracılığıyla sanal gerçeklik sistemlerinin girebilmesini sağlayacak noktada olduğu söylenebilmektedir.

2.2. Eğitim ve Teknoloji İlişkisine Bakış

Günümüzün gereksinimlerini karşılaması ve yarının dünyasına daha iyi hazırlanabilmesi için öğrencilerin; nasıl öğrenecekleri, nasıl düşünecekleri ve bunlar için gerekli teknolojiyi nasıl kullanacakları konusunda bilinçli yetiştirilmeleri gerekliliği eğitimde teknoloji kullanımı ihtiyacını doğurmaktadır. Öğretimin gerçekleştirilmesi sırasında kullanılan teknolojiler ve materyaller öğrenmenin tam olarak gerçekleştirilmesinde yardımcı araç olurken, her geçen gün teknolojide meydana gelen yeni gelişmeleri izleyebilmek ve bunları günlük yaşamın gereği içerisinde doğru şekilde kullanabilmek kazanılması gereken bir beceridir. Bu beceriye öncelikle eğitimciler sahip olmalı; ardından öğrencilere kazandırabilmelidirler (Kaya, 2006, ss. 3).

Öğrenme- öğretim için gerekli ortamın oluşturulması ve eğitimi sağlayabilmek için uygun ortamın düzenlenmesi gerekliliği önem taşımaktadır. Eğitilecek kişilerin bireysel özelliklerine ve içinde buldukları koşullarına göre eğitim alanı çeşitlilik kazanması bilinmektedir. Ders türlerinin programlarına göre eğitim ortamlarının uygunluğu ve farklılığının oluşturulması gerekmektedir. Bu ortamlarda uygulanacak ve kullanılacak

teknolojik materyaller, araç-gereç, uygulama ve yöntemin eğitimin verimliliğini ve kalıcılığını sağladığı söylenebilir. Öğrencinin ne kadar çok duyu organına hitap edilirse öğrencinin öğrenme süreci daha çok izli ve kalıcı olmaktadır.

Teknoloji ile öğretim öğrenmeyi daha ekonomik ve kalıcı hale getirebilmektedir. Teknoloji kullanılarak sunulan öğretim ile ihtiyaca yönelik öğretimin belirlenmesi ve hazırlığı da daha az zaman gerektirir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin öğretim hazırlığında az zamanlarının kullanılması, okullaşmanın hızını ve maliyetini olumlu yönde etkilediği görüşü savunulabilir.

Günümüzde öğretmenlerin teknoloji kullanımı ve medya kullanımına yönelik görüşleri, becerileri eğitim sürecinde öğrencilerin öğrenmede başarılı olmasını etkilediği düşünülebilir.

Öğretmenlerin bir kısmı ders sırasında teknoloji ve medyadan faydalanma konusunda yeterli bilgiye sahip olmayabilir. Öğretmenlerin bir kısmı da varolan ve gelişmekte olan teknoloji ya da teknolojik araçlara karşı ilgisiz olabilir. Bazı öğretmenler de teknoloji kullanmanın zor olduğu düşüncesine girerek, geleneksel stratejilere ve geleneksel teknoloji ve materyallere daha çok güvenebilirler. Bu tür olumsuzlukların ortadan kalkması için öğretmen ve öğretmen adaylarının teknoloji kullanımı hakkında ve teknoloji ürünlerinden faydalanma konularında bilgi edinmeleri gerekliliği bilinmektedir .

Başka bir ifade ile etkili entegrasyon; teknoloji öğrenme-öğretme sürecinde öyle tasarlanmalıdır ki teknoloji olmadan o şekilde öğretim yapmak ve öğrenme hedeflerine başka bir yolla ulaşmak mümkün olmasın anlamındadır (Maddux ve Johnson, 2006).

Teknoloji temelli öğrenme kültürüne dayalı bir sınıf ortamının oluşturulması ile öğrenme- öğretim sürecinde öğretim yöntemleri ile teknolojinin bütünleşmesinin sağlanması, çağdaş anlayış temelinde gelişen öğrenci odaklı öğrenme yaklaşımını destekleyici olmaktadır.

ISTE (International Society for Technology Education – Uluslararası Teknoloji Eğitimi Derneği, 2000) tarafından belirlenen öğretmenlerin sahip olması gereken beceriler arasında bilgi ve teknolojiye yönelik beceriler de yer almaktadır. Aynı Zamanda ALA (Amerikan Library Association – Amerikan Kütüphane Derneği) da öğretmenlerin bilgi

okuryazarlığı ve eğitim teknolojileri hakkındaki tutum ve kullanım becerilerinin önemini vurgulamıştır.

Mevcut bilgi miktarı birikerek artarken modern toplumlarda her meslek dalı için geçerli olan bilgisayar teknolojilerinin kullanım gerekliliği söz konusudur. Bundan dolayı bilgisayar okuryazarlığı, teknoloji kullanımı ve medya bilgisi becerileri 21.yüzyıl toplumları için önemli bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu teknolojiler sadece eğitimde kullanılan araçlar olarak görülmesinin yanısıra bilgiye ulaşma, paylaşma ve üretme araçları olarak da kullanılmaktadır. Bu araçların yararlı ve verimli bir şekilde kullanılmasının bireyleri teknoloji kullanımında güvenli ve ilgili hissetmelerini sağladığını, aksi söz konusu olduğunda bireylerin bu araçların kullanımında verimli hissetmeyeceklerini veya kullanmayacaklarını Geer, White ve Barr (1998) vurgulamaktadır. Bireysel gelişimde bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve bilgiyi iletmeye bağlı olarak, bilgi ve teknolojinin öğrenme süreciyle bütünlüğünün başarıyı etkilemesi görüldüğünde teknolojinin eğitimle entegrasyonunu zorunlu hale getirmektedir. Gelişimleri takip eden, yeniliklere ayak uyduran öğretmenlerin, yetiştirdiği nesli etkilemektedir. Bu etkileşim çağın ilerleyişinin gerektirdiği insan gücü gereksinimlerini karşılaması yönünden kapsamlı ve belirleyici olmaktadır.

Söz konusu beceriler doğrultusunda öğretmen ve öğretmen adaylarının teknoloji kullanımı ile medya kullanımının eğitimdeki rolü yadsınamaz.

2.2.1. Görsel Sanatlar Dersinde Teknoloji Kullanımı

Görsel sanatlarda teknoloji kullanımına tarihsel anlamda bakıldığında, sanayi devrimi ile benzer olduğu görülmektedir. Sanat disiplini makineleşmenin meydana getirdiği gelişmelerden etkilenmiştir. Bu da sanat eğitimi kapsamındaki görsel sanatlar dersinin uygulama ve öğretiminde gelişmelere neden olmaktadır.

Görsel sanat alanında kullanılan bir başka uygulama teknolojisi, bilgisayar ve internet ortamıdır. Bilgisayar günümüzde özellikle görsel sanatlar alanında oldukça geniş bir kullanım kapasitesine sahip bir ayağıdır. Alternatif yaratım süreçleri; geliştirilen programlama teknolojisi ile özellikle yazılım alanında son derece yaratıcılığa açık unsurlar haline gelmişlerdir. Grafiksel yazılım programları artık her türlü tasarıma açık ve çok yönlüdür (Dolunay, 2016,s.1209). Çizim ve boyama yazılımları, kameralar, elektronik portföyler, tarayıcılar, renkli lazer yazıcılar, görüntü işleme, video düzenleme, 3D animasyon, internet ve web sayfası yapımı gibi dijital teknolojiler

öğrencilerin sanatsal ifadelerini desteklemekte önemli bir rol oynamaktadır (Phelps ve Maddison'dan (2008) Akt: Hiçyılmaz, 2018, ss.31). Bilgisayar destekli sanat eğitiminde; video üretimleri, dijital fotoğraflar, bilgisayar tabanlı animasyonlar gibi sanat formları sanat eğitimi alan öğrencilerin sanat duygusunu önemli bir oranda arttırmaktadır (Yücel, 2002 s.52). Bilgisayar destekli sanat eğitiminde, dijital görseller, video üretimleri, animasyonlar gibi farklı sanat formlarının yanısıra öğrencilerin internet aracılığıyla sanal müze ve sanal galeriler gibi başka sanat ortamlarına ulaşmasını sağlayarak farklı coğrafyalarda gerçekleşen ve varlığını sürdüren sanatsal oluşumları takip etme ve sanatsal bakış açısını geliştirmesini sağlamakta kolaylık sağladığı düşünülebilir.

Sözü edildiği gibi birçok alanı olduğu gibi yeni teknolojilerin gelişimi, eğitim sürecini etkilemektedir. Görsel sanatlar öğretmenlerinin bu teknolojileri kullandıkları esnada sanat müfredatını ve pedagojik yöntemleri göz önünde bulundurmadıklarında verimli olunmayacağı bilinmektedir. Görsel sanatlar derslerinde teknoloji kullanımı sürecinde belirlenen kazanımlara ve öğrenci öğretimi uygulamalarına uygun entegre edildiğinde bilgiyi organize etme ve bilgiye ulaşmada öğretmen ve öğrenciye kolaylık , sanat eğitiminin kalitesini artırmakta çeşitli yöntemler sunmaktadır. Sanat eğitime alternatif bir yöntem sunan teknolojik destekli sanat eğitiminde verim elde edilebilmesi için, sanat öğretmenlerinin mesleki alan bilgileri, teknoloji destekli sanat eğitimi deneyimi, okullarda bu yöntemi uygulamaya yönelik yeterli teknolojik cihazların bulunması ve bu alana yönelik teknolojik destekli sanat eğitimi müfredat programları oluşturulması gerekmektedir (Dolunay, 2016, s.1209-1210). Öğrencilerin görsel yaratıcılıklarının gelişmesine katkısı olduğu düşünülen teknoloji destekli dijital ortamlardan faydalanılmasının geleneksel öğretimin yanısıra rehberlikte ve üretimde çoklu seçim sağlayabilmektedir.

Teknolojinin amaçlarından biri olan; iletişim, görsel sanatların da amacıdır. Günümüz çağdaş eğitim sisteminde bireylere; sadece kuru görselliğe dayanan bilgiler yerine çok yönlü, araştırıcı, sorgulayıcı ve kendine güven sağlayacak bir anlayışta, bütünüyle çağdaş teknoloji temelinde bir eğitim modeli sunulması gerektiği vurgulanmaktadır (Dolunay, 2016, s.1208). Sanat eğitime alternatif bir yöntem sunan teknolojik destekli sanat eğitiminde verim elde edilebilmesi için, sanat öğretmenlerinin mesleki alan bilgileri, teknoloji destekli sanat eğitimi deneyimi, okullarda bu yöntemi uygulamaya yönelik yeterli teknolojik cihazların bulunması ve bu alana yönelik teknolojik destekli

sanat eğitimi müfredat programları oluşturulması gerekmektedir (Dolunay, 2016, s.1209-1210). Öğrencilerin görsel yaratıcılıklarının gelişmesine katkısı olduğu düşünülen teknoloji destekli dijital ortamlardan faydalanılmasının geleneksel öğretimin yanısıra rehberlikte ve üretimde çoklu seçim sağlayabilmektedir.

Teknolojinin sanat eğitiminde kullanılması sanat eğitimi alan öğrencilerin eskiz ve eseri geliştirme sürecinde sonuca ulaşana kadar geçen süreyi kısaltması ve pratikleştirmesi, farklı açıdan bakma yetisi kazandırması ve yaratıcılığını geliştirici uygulamalara sahip olması yönünden olumlu olanaklar sunmaktadır.

2.3. Sanat ve Teknoloji İlişkisi

İnsanlar farkında olarak ya da olmayarak yaşamlarının her diliminde, az ya da yoğun bir şekilde sanatla ilişki içerisindedir. Çünkü insanlar günlük yaşamlarının her anında, doğrudan veya dolaylı olarak bir sanat nesnesi ile yüz yüze gelirler. Bir ürünün ambalajında, kitap kapağında, bir film gösteriminde, dinlenen bir müzikte vs. Sanat, insanın vazgeçemediği gereksinimlerinden biridir. Çünkü sanat, insanın fizyolojik ve psikolojik yapısındaki boşluğu dolduran bir olgudur. Yani sanat, insanın ruhsal, duygusal, zihinsel ve fiziksel gereksinimlerini karşılayan, sanatçısına ve tüketicisine mutluluk veren bir olgudur (Mercin, 2011, s.1).

İlk insanın hangi amaçla yaptığı hala tam olarak bilinmeyen mağara resimleriyle tarih sahnesinde rol alan sanat tanımlanırken görece ve farklı bakış açılarıyla değerlendirilmektedir. İlk insandan günümüze kadar birçok etkenle etkileşim halinde olan sanatı, Akkaya şöyle tanımlar: "İnsan bilincinin yapısının, sırlarının ve gelişiminin doğrudan yansıdığı sanat: normal ve olabildiğince özgür koşullarda en derin gerçeğini bulabilen; insanoğlunun fiziki-sosyal çevresini ve kendisini anlamasına hizmet eden; zengin bir hayal gücünden beslenen yaratıcılığa dayalı, hayati bir etkileşim ve iletişim aracıdır"(Akkaya, 2014,s.17). Sanatın amacı; duygu, düşünce ve heyecanlarımızı biçimlendirerek başkalarına ulaştırmaktır (Ersoy, 2016, s.12). Etkileşim ve iletişim aracı olarak görülen sanat günümüzde de teknolojiden faydalanarak kendini besler ve teknoloji aracılığıyla ürünler vermektedir. Toplumsal gerçekçilik ve çağın bilgilerini özümseyerek varlığını sürdüren sanat her dönem için bir kaynak oluşturmaktadır. Din, ekonomi, siyaset, bilim ve teknoloji gibi değerlerle bütüncül bir yol izlemektedir. Günümüzde ise teknoloji daha çok üretim aracı olarak sanatta görülmektedir. Sanatı şekillendiren araç olarak görülebilir.

Bilimsel araştırmaların, üzerinde yoğunlaştığı yeni medya, üniversitede adına bölümler açılan, günlük yaşam üzerindeki etkileri izlenebilen güncel konulardan biridir. Çevremize baktığımızda her yere yayıldığı ve etkilerinin büyük olduğu görülebilen yeni medyanın toplumda bu denli değişimlere sebep olurken, sanatın da gerek yeni teknolojiyi kullanarak, gerekse üretimlerini evrilen dünyada gerçekleştirerek, bu değişime dâhil olması kaçınılmaz görünmektedir (Güney, 2014, s.6).

Gelişen teknoloji ve çağın değişen yaşam koşullarıyla beraber sanat kavramı ve sanat yönelimleri de değişime uğramış, teknik, malzeme ve kullanılan araç-gereçler bakımından yeni kullanımlar ile farklı biçimlerde oluşumlar ortaya çıkmaya başlamıştır.

Bu değişim sürecinde sanat edimine neden olan düşüncelerin de değişim gösterdiği bilinen bir durumdur. Geçmiş dönemlerdeki estetik kaygılar, yerini başka düşünsel ve estetik arayışlara ve amaçlara bırakmıştır. Bu yeni süreçte sanatçı, sadece iyi taklit resimler yapan yetenekli insanlar değil, fikir üreten yeni biçimler araştıran ve oluşturan, akla dayalı çalışmalar yapan ve bu doğrultuda ürün veren kişiler olmaya yönelmişlerdir (Bora, 2018, ss.1178). Bunun yanısıra tasarım, üretim, sergileme gibi süreçlerde, teknoloji sanatçılara büyük kolaylık sağlamaktadır. Aynı işler daha az emekle, daha az zaman harcanarak, maliyeti daha ucuza getirerek elde edilebilir olmaktadır.

Günümüzde birçok bilgisayar tasarım programları kullanılmaktadır. Bu yazılımlar kullanılarak resim, grafik (masaüstü yayıncılık) animasyon, illüstrasyon, multimedya, web tasarımı, mimari, heykel, seramik, sinema, fotoğraf, müzik gibi sanat dallarıyla ilgili tasarımlarda ve uygulamalarda istenilen çizimler ve görüntüler üretilebilmektedir (Bora, 2018, ss.1181) Özel bir sanat formu olan dijital sanat, bilgisayarların, makinelerin, elektronik araçların kullanımı ile ortaya çıkmıştır. Dijital tekniklerin çeşitliliği ve sanatçılara sağladığı teknik kolaylık, paylaşım ortamları sanatçılara seçim olanaklarını yaratmıştır.

Estetik kaygı ve yaratıcılığın yapısında olan sanatın temelinde yatan iletişim olgusu, teknolojik dijital ortamlarda elektronik yöntemlerle sanat eserlerinin üretilmesini başlatmıştır. Sanatçı kendi biçimlendirdiği mesajı yapıtıyla izleyiciye ulaştırmakta ve iletişim kurmaktadır. Elektronik teknolojinin sağladığı pratikliğin yanısıra sanatçının sanatsal iletişim kurma isteğinin sonucu olarak teknoloji ile üretmeye özendiği söylenebilir. Günümüz sanatını kapsayan ve çağdaş sanat olarak tanımlanan sanat edimleri son yıllarda kuramsal ve kurgusal boyutlarıyla bambaşka görünümlere

bürünmüş, çağın hızla gelişen teknolojisine paralel olarak ve bu teknolojiyi kullanarak izleyicinin karşısına yeni duruş, biçim ve üsluplarla oluşmaya başlamış, seyirci düşünmeye ve sorgulamaya yönlendirilerek dinamik bir tavır sergileyerek devam etmektedir.

90'lı yılların ortalarından itibaren internetin yaygın olarak kullanılmaya başlamasıyla birlikte, sanatçılar da, medya olarak interneti sanat için kullanmaya başlamışlardır. Sanal âlemin sınırsızlığı, yaratıcılığı körükleyen bir faktör olarak algılanagelmiştir. Sanatçılar, bu yeni olanak sayesinde, ilk defa kendilerini başka hiçbir kuruma bağlı hissetmeden, sansürsüz ve denetimden uzak, üretimlerini gösterebilme özgürlüğüne kavuştuklarını hissetmişlerdir. Aradan geçen yirmi yılda, pek çok sanat çalışması internette dolaşıma sunulmuş ve hala da sunulmaktadır. Bugün binlerce sanatçının kendi kişisel web siteleri vardır (Akt: Türkmenoğlu, 2014, s.93). Bu “başkalaşım” başlarda birçok eleştiriyi ve tartışmayı beraberinde getirmiş olsa da, yeni arayışların ve yapıtların üretilmesine mani olmamıştır. Sanatçılar ise, her dönemde sınırsız bir kaynak olan doğayı, yaşadığı dönemin teknik ve teknolojik imkânlarına uygun, nesnel, öznel ve bilimsel açıdan yeniden yorumlamıştır. Böylece sanat, bambaşka bir yapıda şekillenerek, pek çok sanat pratiğinin ve manifestoların yer aldığı oldukça geniş bir anlama ve anlayışa dönüşmüştür (Taştan, 2018, s.178).

Özellikle, önemli teknolojik icatlardan biri olan fotoğraf makinesinin kullanımından sonra dinsel ve mitolojik tarzda yapılan resimlerin dönüşümü farklı tarz ve teknikte üretim yapan sanat akımlarına ulaşmıştır.

1839'da fotoğrafın keşfedilmesinin ardından bazı sanatçılar resimsel kusursuzluğa katkı kurallarla bağlı kalma ihtiyacını sorgulamaya başladılar çünkü fotoğraf makineleri benzer işi çok daha az çaba harcayarak yapabiliyordu. Sanatın insan deneyimini ifade edebildiği ve doğal nesne ya da olayları taklit etme gereksinimi olmadığı inancına dayalı olarak sanatın ne olduğuna ilişkin yerleşik anlayış değişmeye başladı (Hodge, 2016, s.7).

Sanat her zaman kendi döneminin ruhunu yansıtır. 20.yüzyılın başından bu yana çok sayıda sanatsal akım doğdu (Hodge, 2016, s.7). Gelecekçilik'i (Fütürizm), Pop Sanatı (Pop Art) takip eden Yeni Gerçekçilik (Nouveau Realisme), Happening (Olay; bir gösteride kendiliğinden oluşan bir durum), Yemek Sanatı (Eat Art), Optik Sanat (Op-Art), Kinetik Sanat (Kinetic Art), Geç Resimsel Soyutlama (Post-Painterly Abstraction),

Minimal Sanat (Minimalism), Arazi Sanatı (Land Art), Toprak Sanatı (Earth Art), Modernizm Sonrası (Post-Modernizm), Kavramsal Sanat (Conceptual Art), Süreç Sanatı (Process Art), Posta Sanatı (Mail Art), Vücut Sanatı (Body Art), Fluxus (Akışkan, Çokluk), Performans (Performance), Video Sanatı (Video Art), Siberetik Sanat (Cybernetic Art), Holografi Sanatı (Holography Art), Bilgisayar Sanatı (Computer Art), Fotogerçekçilik (Photorealism) akımlarında teknolojiye sıklıkla rastlanmaktadır. (Çiçekli, (?), s.1-2)

Resim 1: Umberto Boccioni: Futbolcunun Dinamizmi (1913), Tuval üzerine yağlıboya, 193.2*201 cm, Museum of Modern art, New York.

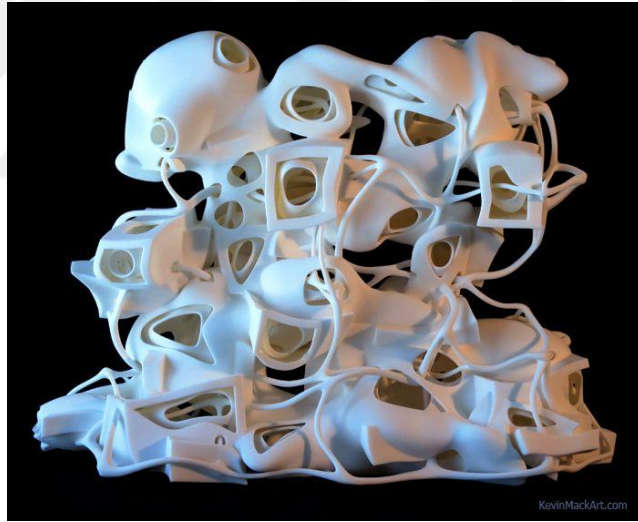

Resim 2: Nam June Paik, TV Viyolonsel (1971), (video tüpleri, televizyon şasi, kutular, kablo, ahşap taban, fan, fotoğraf), Walker Sanat Merkezi, Minneapolis.

Dijital teknolojiden faydalanarak eser üreten sanatçılara örnek olarak aşağıdaki eserler gösterilebilir.

Resim 3: Anreas Gursky, Rhein II (1999),
C-baskı/diasec, 208*387 cm, Museum of Modern Art, New York, ABD.

Resim 4: Kevin Mack, "Mind Over Matter Standing" Dijital Heykel-3D Baskı, 14"x19"x7".

Günümüzde medya birçok değeri globalleştirmektedir. Küresel çapta haberleşme ve iletişim ağları sanatı da bu bağlamda etkilemektedir. “Bugünkü sanat manevi bir hazla, manevi acıyı aynı anda bilincimize yerleştirerek bizi bireysellikten kurtarma çabasındadır. eski sanat, bireysel ve yerel değerlere önem verir, günümüzün sanatı ise bütün insanlara bir şeyler verebilmek için çalışır” (Ersoy, 2016, s.119).

BÖLÜM III: YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, görsel sanatlar öğretmen adayların ve öğretmenlerin medya ve teknoloji kullanımı ve tutumları ile görsel sanatlar teknolojik pedagojik içerik bilgi öz-yeterlikleri arasındaki ilişkiyi inceleyen ilişki tarama modelinde bir araştırmadır. Bir konuya veya olaya ilişkin geçmişte veya halen var olan bir durumu katılımcıların görüş, ilgi, beceri, yetenek, tutum gibi özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını ve analizini hedefleyen çalışmalar tarama çalışması olarak ifade edilirken farklı değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar ise ilişki tarama araştırması olarak adlandırılmaktadır (Karasar, 2011; Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014). Bu çalışmada görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu (örneklem) 2018-2019 yılı bahar döneminde öğrenim gören 55 öğretmen adayından oluşmaktadır. Katılımcılar uygun (kolay ulaşılabilir) örneklem yoluyla belirlenmiştir. Patton (2014) uygun örnekleme zaman açısından hızlı, maliyeti düşük ve kolay olanı yapma şeklinde ifade etmektedir. Katılımcılara ilişkin ayrıntılı bilgilere aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 3.1. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı

		F	%
Değişken	Kadın	38	69,1
	Erkek	17	30,9
	Toplam	55	100,0

Tablo 3.1. incelendiğinde katılımcıların cinsiyete göre dağılımları görülmektedir. Kadın katılımcılar %69.1'ini (N=38) erkek katılımcılar ise %30.9'unu (N=17) oluşturmaktadır.

Tablo 3.2. Katılımcıların öğrenim düzeyi değişkenine göre dağılımı

		F	%
Değişken	Lisans	41	74,5
	Lisansüstü	14	25,5
	Toplam	55	100,0

Tablo 3.2. incelendiğinde katılımcıların öğrenim düzeyi değişkenine göre dağılımları görülmektedir. Lisans düzeyinde öğrenim gören katılımcılar %74,5'ini (N=41) lisansüstü düzeyde öğrenim gören katılımcıları ise %25,5'ini (N=14) oluşturmaktadır.

Tablo 3.3. Katılımcıların sınıf düzeyi değişkenine göre dağılımı

		F	%
Değişken	1.sınıf	1	1,8
	2.sınıf	15	27,3
	3.sınıf	8	14,5
	4.sınıf	10	18,2
	Lisansüstü ve Doktora	21	38,2
	Toplam	55	100,0

Tablo 3.3. incelendiğinde katılımcıların sınıf düzeyi değişkenine göre dağılımları görülmektedir. 1.sınıfta öğrenim gören katılımcılar %1,8'ini (N=1), 2.sınıfta öğrenim gören katılımcılar %27,3'ünü (N=15), 3.sınıfta öğrenim gören katılımcılar %14,5'ini (N=8) ve 4.sınıfta öğrenim gören katılımcılar ise örneklem grubunun %18,2'ini (N=10), oluşturmaktadır. Ayrıca lisansüstü ve doktora düzeyinde öğrenim gören katılımcılar grubun %38,2 (N=21) oluşturmaktadır.

Tablo 3.4. Katılımcıların öğretmenlik deneyimi değişkenine göre dağılımı

		F	%
Değişken	Var	28	50,9
	Yok	27	49,1
	Toplam	55	100,0

Tablo 3.4. incelendiğinde katılımcıların öğretmenlik deneyimi değişkenine göre dağılımları görülmektedir. Öğretmenlik deneyimi olan katılımcılar örneklem grubunun %50,9'unu (N=28) öğretmenlik deneyimi olmayan katılımcılar ise örneklem grubunun %49,1'ini (N=27) oluşturmaktadır.

Tablo 3.5. Katılımcıların yaş değişkenine göre dağılımı

		F	%
Değişken	19-28 Yaş	27	49,1
	28 yaş ve üzeri	28	50,9
	Toplam	55	100,0

Tablo 3.4. incelendiğinde katılımcıların yaş değişkenine göre dağılımları görülmektedir. 19-28 yaş arası katılımcılar örneklem grubunun %49,1'ini (N=27) 28 yaş ve üzeri olan katılımcılar ise örneklem grubunun %50,9'unu (N=28) oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: katılımcıların cinsiyet, yaş, öğretmenlik deneyimi, sınıf düzeyi gibi bilgilerini öğrenmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır.

Medya ve Teknoloji Kullanımı Tutumları Ölçeği: medya ve teknolojiye yönelik tutumları ölçmek amacıyla Özgür (2016) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 15 alt boyut ve 60 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin toplam madde korelesyon değerleri .39 ile .79 arasında değişmektedir. Ölçeğin alt boyutların ilişkin Cronbach's alpha iç tutarlılık katsayıları .71 ve .86 arasında değişmektedir.

GS-TPİB Öz-Yeterlilik Ölçeği: Görsel Sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgilerini belirlemek amacıyla Hiçyılmaz ve İnam Karhan (2018) tarafından geliştirilmiştir. 55 maddeden ve 7 alt boyuttan oluşmaktadır. GS-TPİB özyeterlilik ölçeğinin toplam varyansının % 52,782'sini açıkladığı ve belirlenen boyutların her biri öz değerinin 1'den büyük olduğu ve bunların sırasıyla; % 10,292, % 9,154, % 8,596, % 7,180, % 6,582, % 5,574, % 5,405 varyansa sahip olduğu görülmektedir. ölçeğin tümünden elde edilen puanların alfa değeri ,951 olarak görülmektedir. Alt faktörlerden Faktör 1 ,892, Faktör 2 ,890, Faktör 3 ,876, Faktör 4 ,834, Faktör 5 ,805, Faktör 6 ,840, Faktör 7 ,810 olarak alfa değerleri aldıkları görülmektedir (Hiçyılmaz, 2018).

3.4. Verilerin Toplanması

Google Form ile katılımcılardan veri toplanmıştır. Google Form, Google firması tarafından geliştirilen ve Google Drive üzerinden kolayca paylaşılan ve ulaşılan çevrimiçi bir form ve anket oluşturma programıdır. Formda bulunan soruları katılımcılar bireysel olarak cevaplamış ve ölçekleri kendilerini rapor etmeye yönelik doldurmuşlardır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Elde edilen veriler, SPSS paket programı aracılığıyla yüzde, frekans, aritmetik ortalama, İlişkisiz Örneklemeler İçin T-Testi, İlişkisiz Örneklemeler Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), puan değerleri arasındaki ilişkileri belirlemek için Pearson Momentler Çarpımı ve gibi istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Ayrıca ANOVA analizleri sonucunda ortaya çıkan anlamlılık düzeyinin yönünü belirlemek için ise Tukey Post Hoc analiz yöntemi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV: BULGULAR

Çalışmanın bu aşamasında bulgulara yer verilmiştir. Öncelikle medya ve teknoloji kullanımı ve tutumları ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanlarının betimsel bulguları tablo 4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.1 Görsel sanatlar öğretmen adayları medya ve teknoloji kullanımı ve tutumları ölçeği ve GS-TPİB öz-yeterlik ölçeği puanlarına ilişkin betimsel istatistikler

Boyutlar	N	Minimum	Maximum	Ortalama	Std. D.
Teknolojik Bilgi	55	8,00	40,00	31,4909	8,65142
Pedagojik Bilgi	55	5,00	25,00	20,4182	5,44906
İçerik Bilgisi	55	7,00	35,00	27,8727	7,19067
Teknolojik Pedagojik Bilgisi	55	6,00	30,00	24,0182	6,23458
Teknolojik İçerik Bilgisi	55	9,00	45,00	36,2364	8,99993
Pedagojik İçerik Bilgisi	55	11,00	55,00	44,8182	10,44401
Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi	55	9,00	45,00	35,6727	9,23170
GS-TPİB Öz-Yeterlik Ölçeği	55	55,00	275,00	220,5273	52,06828
Akıllı Telefon Kullanımı	55	26,00	130,00	92,6182	23,67487
Genel Sosyal ağ Kullanımı	55	9,00	90,00	41,8364	19,60420
İnternette Araştırma Yapma	55	4,00	40,00	23,8727	9,49279
E-posta Kullanımı	55	8,00	40,00	22,5273	8,03431
Medya Paylaşımı	55	4,00	40,00	16,7091	8,56062
Kısa Mesaj (sms) Kullanımı	55	3,00	30,00	20,9455	6,39565
Video Oyunu Oynama	55	3,00	30,00	9,6182	8,07027
Telefon Görüşmesi Yapma	55	2,00	20,00	14,8727	4,34210
Tv İzleme	55	2,00	20,00	7,6364	4,23112
Çevrimiçi Arkadaşlık	55	4,00	18,00	10,4182	6,12128
Sosyal ağ Arkadaşlık	55	4,00	18,00	11,1636	4,64185
Teknolojiye Yönelik Olumlu Tutum	55	6,00	30,00	21,8727	6,04322

Boyutlar	N	Minimum	Maximum	Ortalama	Std. D.
Teknolojisiz Kalma Kaygısı ve Teknoloji Bağımlılığı	55	3,00	15,00	9,4909	3,77061
Teknolojiye Yönelik Olumsuz Tutum	55	3,00	15,00	10,0727	3,04810
Görevler Arası Geçiş Tercihi	55	4,00	20,00	11,2909	3,75979
Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği	55	143,00	419,00	295,0364	56,3254 3

Tablo 4.1 incelendiğinde GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği Teknolojik Bilgi alt boyut ortalama puanı 31. 49 olarak belirlenmiştir. En yüksek (40) ve en düşük (8) puanlar göz önüne alındığında bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği alt boyutu pedagojik bilgi ortalama puanı 20,41 olarak belirlenmiştir. En yüksek (25) ve en düşük (5) puanlar baz alındığında bu bulgunun yüksek olduğu görülmektedir. GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği alt boyutu İçerik Bilgisi ortalama puanı 27,87 olarak görülmektedir. En yüksek (35) En düşük (7) puanlar düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği Teknolojik Pedagojik Bilgisi alt boyut ortalama puanı 24,01 olarak belirlenmiştir. En yüksek (30) en düşük (6) puanlar düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği alt boyutu Teknolojik içerik ortalama puanı 36,23 olduğu görülmektedir. En yüksek (45) en düşük (9) puanlar düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu düşünülmektedir. GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği pedagojik İçerik Bilgisi alt boyut ortalama puanı 44,81 olarak belirlenmiştir. En yüksek (55) en düşük (11) puanlar düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği alt boyutu Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi ortalama puanı 35,67 olarak belirlenmiştir. En yüksek (45) en düşük (9) puanlar düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği alt boyutu Akıllı Telefon Kullanımı ortalama puanı 92,61 olduğu görülmektedir. En yüksek (130) en düşük (26) puanları düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği Genel Sosyal Ağ Kullanımı alt boyut ortalama puanı 41,83 olarak belirlenmiştir. En yüksek (90) en düşük (9) puanlar düşünüldüğünde bu bulgunun orta düzeyde olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği İnternette Araştırma Yapma alt boyut ortalama puanı 23,87 olarak belirlenmiştir. En yüksek (40) en düşük (4) puanlar düşünüldüğünde bu

bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği E-posta Kullanımı alt boyut ortalama puanı 22,52 olarak belirlenmiştir. En yüksek (40) en düşük (8) puanları göz önünde bulundurulduğunda bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği alt boyutu Medya Paylaşımı ortalama puanı 16,70 olarak belirlenmiştir. En yüksek (40) en düşük (4) puanları düşünüldüğünde bu bulgunun düşük olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği alt boyutu Kısa Mesaj (sms) Kullanımı ortalama puanı 20,94 olarak belirlenmiştir. En yüksek (30) en düşük (3) puanları düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği alt boyutu olan Video Oyunu Oynama ortalama puanı 9,61 olarak belirlenmiştir. En yüksek (30) en düşük (3) puanları düşünüldüğünde bu bulgunun düşük olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği alt boyutu Telefon Görüşmesi Yapma ortalama puanı 14,87 olarak belirlenmiştir. En yüksek (20) en düşük (2) puanlar düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği Tv İzleme alt boyut ortalama puanı 7,63 olarak belirlenmiştir. En yüksek (20) en düşük (2) puanlar baz alındığında bu bulgunun düşük olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği alt boyutu Çevrimiçi Arkadaşlık ortalama puanı 10,41 olarak belirlenmiştir. En yüksek (18) en düşük (4) puanlar düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği alt boyutu Sosyal Ağ Arkadaşlık ortalama puanı 11,16 olarak belirlenmiştir. En Yüksek (18) en düşük (4) puanları düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği alt boyutu Teknolojiye Yönelik Olumlu Tutum ortalama puanı 21,87 olarak görülmektedir. En yüksek (30) en düşük (6) puanlar düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği alt boyutu Teknolojisiz Kalma Kaygısı ve Teknoloji Bağımlılığı ortalama puanı 9,49 olarak belirlenmiştir. En yüksek (15) en düşük (3) puanları düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği alt boyutu Teknolojiye Yönelik Olumsuz Tutum ortalama puanı 10,07 olarak belirlenmiştir. En yüksek (15) en düşük (3) puanları baz alındığında bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeği alt boyutu Görevler Arası Geçiş Tercihi ortalama puanı 11,29 olarak belirlenmiştir. En yüksek (20) en düşük (4) puanları düşünüldüğünde bu bulgunun yüksek olduğu söylenebilir.

Medya ve teknoloji kullanımı tutumları ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanlarının cinsiyete göre değişim durumu Tablo 4.2 ile açıklanmıştır.

Tablo 4.2. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre ilişkisiz örneklem için t-testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	X	SS	t	df	p
Medya ve Teknoloji Kullanımı Tutum Ölçeği	Kadın	38	296,34	47,351	,255	53	,800
	Erkek	17	292,11	74,225			
GS-TPİB Öz-Yeterlik Ölçeği	Kadın	38	221,92	46,519	,294	53	,770
	Erkek	17	217,41	64,270			

*p<.05; **p<.01

Tablo 4.2 incelendiğinde görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı tutumları (t=.255; p>.05) ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanlarının (t=.294; p>.05) cinsiyet faktörüne göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı söylenebilir. Ancak kadınlar erkeklere göre medya ve teknoloji kullanımı tutumları ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanları daha yüksektir.

Medya ve teknoloji kullanımı tutumları ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanlarının öğretmen adaylarının öğrenim düzeyi değişkenine göre değişim durumu Tablo 4.3 ile açıklanmıştır.

Tablo 4.3. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının öğrenim düzeyi değişkenine göre ilişkisiz örneklem için t-testi sonuçları

Boyutlar	Öğrenim Düzeyi	N	X	SS	t	df	p
Medya ve Teknoloji Kullanımı Tutum Ölçeği	Lisans	41	299,14	58,391	,925	53	,359
	Lisansüstü	14	283,00	49,779			
GS-TPİB Öz-Yeterlik Ölçeği	Lisans	41	213,39	56,821	-1,774	53	,082
	Lisansüstü	14	241,42	26,383			

*p<.05; **p<.01

Tablo 4.3 incelendiğinde görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı ve tutumları (t=.925, p>.05) ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz-yeterlik puanlarının (t=-1,774, p>.05) öğrenim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Medya ve teknoloji kullanımı tutumları ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanlarının öğretmenlik deneyimi değişkenine göre değişim durumu Tablo 4.4 ile açıklanmıştır.

Tablo 4.4. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının öğretmenlik deneyimi değişkenine göre ilişkisiz örneklem için t-testi sonuçları

Boyutlar	Öğretmenlik Deneyimi		N	X	SS	t	df	p
	Var	Yok						
Medya ve Teknoloji Kullanımı Ölçeği	Var		28	296,1071	50,48090	,142	53	,887
	Yok		27	293,9259	62,77182			
GS-TPİB Ölçeği	Var		28	225,2857	46,91905	,687	53	,495
	Yok		27	215,5926	57,40226			

*p<.05; **p<.01

Tablo 4.4 incelendiğinde görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı tutumları (t=.142; p>.05) ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanlarının (t=.687; p>.05) öğretmenlik deneyimi değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı söylenebilir.

Medya ve teknoloji kullanımı tutumları ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanlarının sınıf düzeyi değişkenine göre değişim durumu Tablo 4.5 ile açıklanmıştır.

Tablo 4.5. Sınıf Düzeyi değişkenine göre İlişkisiz Örneklem İçin Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları

Boyutlar	Sınıf Düzeyi	Kareler Toplamı	df	Ortalamalar		p.
				Karesi	F	
Medya ve Teknoloji Kullanımı Ölçeği	Gruplar Arası	8926,923	4	2231,731	,687	,604
	Gruplar İçi	162391,005	50	3247,820		
	Toplam	171317,927	54			
GS-TPİB Ölçeği	Gruplar Arası	12040,090	4	3010,023	1,120	,358
	Gruplar İçi	134359,619	50	2687,192		
	Toplam	146399,709	54			

*p<.05; **p<.01

Tablo 4.5. incelendiğinde görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı ve tutumları ($f=.687$; $p>.05$) ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlilik puanlarının ($f=1,12$; $p>.05$) sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Medya ve teknoloji kullanımı tutumları ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanlarının yaşa göre değişim durumu Tablo 4.6 ile açıklanmıştır.

Tablo 4.6. Görsel sanatlar öğretmen adayları medya ve teknoloji kullanımı ve tutumları ölçeği ve GS-TPIB öz-yeterlik ölçeği puanları yaş değişkenine göre ilişkisiz örneklem için t testi sonuçları.

Boyutlar	Öğrenim		N	X	SS	t	df	p
	Düze	Yi						
Medya ve Teknoloji Kullanımı Tutum Ölçeği	19-28		27	295,8519	63,99321	,104	53	,917
	28 ve üzeri		28	294,2500	48,99329			
GS-TPIB Öz-Yeterlik Ölçeği	19-28		27	206,2222	63,23238	-2,060	53	,044
	28 ve üzeri		28	234,3214	34,20532			

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 4.6 incelendiğinde görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı tutumları ($t=.104$; $p>.05$) yaşa göre anlamlı şekilde farklılık göstermemektedir. Ancak teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanlarının ($t=2,060$; $p<.05$) yaş değişkenine göre 28 ve üzeri yaşında öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Medya ve teknoloji kullanımı tutumları ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanları arasındaki ilişkiler Tablo 4.7 ile açıklanmıştır.

Tablo 4.7. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon analizi sonuçları

Boyutlar	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Medya ve Teknoloji Kullanımı ve Tutum Ölçeği	1,000								
2. Teknolojik Bilgi	,439**	1							
3. Pedagojik Bilgi	,466**	,784**	1						
4. İçerik Bilgisi	,628**	,619**	,798**	1					
5. Teknolojik Pedagojik Bilgisi	,780**	,547**	,741**	,830**	1				

6.Teknolojik Bilgisi	İçerik	,440**	,721**	,798**	,692**	,676**	1		
7.Pedagojik Bilgisi	İçerik	,702**	,654**	,723**	,742**	,803**	,770**	1	
8.Teknolojik Pedagojik Bilgisi	İçerik	,726**	,738**	,853**	,860**	,887**	,831**	,929**	1
9.GS-TPİB yeterlik Ölçeği	Öz-	,286*	0,123413	0,123577	,293*	0,221238	0,087689	0,256221	,272* 1

*p<.05; **p<.01

Tablo 4.7. incelendiğinde görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı ve tutum puanları ile GS-TPİB öz-yeterlik puanları arasında pozitif yönde düşük düzey bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=.28$; $p>.05$). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı ve tutum puanları ile GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği alt boyutu teknolojik bilgi arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=.43$; $p>.01$). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı ve tutum puanları ile GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği alt boyutu Pedagojik Bilgi arasında orta düzey pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=.46$; $p>.01$). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı ve tutum puanları ile GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği alt boyutu İçerik Bilgisi arasında orta düzey pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=.62$; $p>.01$). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı ve tutum puanları ile GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği alt boyutu Teknolojik Pedagojik Bilgisi arasında yüksek düzey pozitif bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=.78$; $p>.01$). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı ve tutum puanları ile GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği alt boyutu Teknolojik İçerik Bilgisi arasında orta düzey pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=.44$; $p>.01$). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı ve tutum puanları ile GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği alt boyutu Pedagojik İçerik Bilgisi arasında bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=.70$; $p>.01$). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı ve tutum puanları ile GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği alt boyutu Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi arasında bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=.72$; $p>.01$).

Medya ve teknoloji kullanımı tutumları ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanları arasındaki ilişkilerin devamı Tablo 4.8 ile açıklanmıştır.

Tablo 4.8. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon analizi sonuçları (Devamı)

Boyutlar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
GS- TPİB Öz-yeterlik Ölçeği	1,000																
Akıllı Telefon Kullanımı	,284*	1															
Genel Sosyal Ağ Kullanımı	-,093	0,255717	1,000														
İnternette Araştırma Yapma	,472**	,325*	,211	1													
E-Posta Kullanımı	,276*	0,221837	,298*	,332*	1												
Medya Paylaşımı	,322*	,363**	,240	,563**	0,204006	1											
Kısa Mesaj (Sms) Kullanımı	0,147	,846**	,254	,276*	0,027686	,393**	1,000										
Video Oyunu Oynama	0,034	,421**	,262	,375**	0,082705	,467**	,442**	1,000									
Telefon Görüşmesi Yapma	0,252	,899**	,188	,273*	0,079643	0,232706	,843**	,326*	1,000								
Tv İzleme	0,047	0,146722	,142	,312*	0,018855	,334*	,188	,159	,120	1,000							
Cevrimici Arkadaşlık	0,238	0,01839	-,137	-,006925	-,003167	-,016341	,043	-,190	,151	,094	1,000						
Sosyal Arkadaşlık	,271*	,304*	-,118	0,187702	0,037013	0,160124	,270*	,156	,232	,244	,046	1					
Teknolojiye Yönelik Olumlu Tutum	-,276*	,193	-,019	-,004096	-,094	-,018615	,165	,098	,218	-,229	-,237	-,036	1				
Teknolojisiz Kalma Kaygısı ve Teknoloji Bağımlılığı	0	,190	-,116	-,013584	-,265	-,020891	,120	-,022	,278*	-,159	-,230	,027	,570**	1,000			
Teknolojiye Yönelik Olumsuz Tutum	-,310*	,040	-,146	-,011231	-,314*	-,010279	-,023	-,030	,113	-,129	-,225	-,041	,534**	,501**	1		
Görevler Arası Geçiş Tercihi	-,358**	,145	,012	-,013592	-,289*	0,079776	,218	,156	,205	,000	-,291*	-,011	,409**	,474**	,339*	1	
Medya ve Teknoloji kullanımı tutum ölçeği	0	,835**	,598**	,619**	,396**	,567**	,758**	,569**	,744**	,377**	-,013	,232	0,198154	,095	0,004838	0,177901	1,000

*p<.05; **p<.01

Tablo 4.8 incelendiğinde görsel sanatlar öğretmen adaylarının GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği puanları ile Medya ve Teknoloji Kullanımı Tutum ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır ($r=0$; $p<.05$). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği puanları ile Medya ve Teknoloji Kullanımı Tutum ölçeği alt boyutu Akıllı Telefon Kullanımı puanları arasında anlamlı düşük düzey pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=28$; $p<.05$). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği puanları ile Medya ve Teknoloji Kullanımı Tutum ölçeği alt boyutu İnternette Araştırma Yapma puanları arasında anlamlı orta düzey pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=47$; $p<.01$). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği puanları ile Medya ve Teknoloji Kullanımı Tutum ölçeği alt boyutu E-Posta Kullanımı puanları arasında anlamlı düşük düzey pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=27$; $p<.05$). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği puanları ile Medya ve Teknoloji Kullanımı Tutum ölçeği alt boyutu Medya Paylaşımı puanları arasında anlamlı düşük düzey pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=32$; $p<.05$). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği puanları ile Medya ve

Teknoloji Kullanımı Tutum ölçeği alt boyutu Sosyal Ağ Arkadaşlık puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=27$; $p<.05$).

BÖLÜM V: SONUÇ

5.1. Yargı

Araştırmanın amacına göre farklı üniversiteden toplam 55 Görsel Sanatlar öğretmen adayından veriler toplanmıştır. Veriler problem durumuna uygun olarak analiz edilmiştir. Bu bölümde analizler sonucunda elde edilen sonuçlar amaç soruları çerçevesinde açıklanmıştır.

“Görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye ilişkin tutumları cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” Başlıklı birinci alt amaç sorusu çerçevesinde elde edilen sonuç, görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye ilişkin tutumlarının cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı biçimindedir.

“Görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye ilişkin tutumları yaş değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” Başlıklı ikinci alt amaç sorusu çerçevesinde elde edilen sonuç görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye ilişkin tutumları yaş değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı biçimindedir. Ancak, teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanlarının ($t=2,060$; $p<.05$) yaş değişkenine göre 28 ve üzeri yaşında öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

“Görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye ilişkin tutumları sınıf düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” Başlıklı üçüncü alt amaç sorusu çerçevesinde elde edilen sonuç; görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı ve tutumları ($f=.687$; $p>.05$) ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlilik puanlarının ($f=1,12$; $p>.05$) sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği biçimindedir.

“Görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye ilişkin tutumları öğretmenlik deneyimine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?” Başlıklı dördüncü alt amaç sorusu çerçevesinde elde edilen sonuç; görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı tutumları ($t=.142$; $p>.05$) ve teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlik puanlarının ($t=.687$; $p>.05$) öğretmenlik deneyimi değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı biçimindedir.

“Görsel sanatlar öğretmen adaylarının pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye ilişkin tutumları arasında bir ilişki var mıdır?” Başlıklı beşinci alt amaç sorusu çerçevesinde elde edilen sonuç; görsel sanatlar öğretmen adaylarının medya ve teknoloji kullanımı ve tutum puanları ile GS-TPİB öz-yeterlik puanları arasında pozitif yönde düşük düzey bir ilişki olduğu biçimindedir, ancak görsel sanatlar öğretmen adaylarının GS-TPİB Öz-yeterlik Ölçeği puanları ile Medya ve Teknoloji Kullanımı Tutum ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

“Görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi” başlıklı çalışmada görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumları arasında düşük düzeyde bir ilişki ortaya çıktığı anlaşılmıştır.

5.2. Tartışma

“Görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi” başlıklı çalışmaya benzer gerek yurtiçi gerek yurtdışı alanyazında yeterli araştırma bulunmamaktadır.

5.3. Öneriler

5.3.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

“Görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi” başlıklı çalışmaya ilişkin araştırmacılara yönelik öneriler aşağıdaki gibidir.

- Görsel sanatlar öğretmen adaylarını hedefleyen bu çalışmaya benzer bir şekilde doğrudan görsel sanatlar öğretmenlerine yönelik bir ölçekler geliştirilerek benzer bir çalışma yapılabilir.

5.3.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

“Görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi” başlıklı çalışmaya ilişkin uygulayıcılara yönelik öneriler aşağıdaki gibidir.

- Söz konusu araştırmada, görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri ile medya ve teknolojiye yönelik tutumları

arasındaki ilişki incelenmiştir. Görsel sanatlar öğretmen adayları dışında yapılabilecek olan yeni araştırmalarda uygulayıcılar, sonuçların güvenilirliğini arttırmak için, katılımcıların sayısını arttırabilir.

KAYNAKLAR

- Acar, İ. (1994). *Teknoloji ve sanat*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akkoyunlu B. Ve Kurbanoglu, S. (2013). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı Ve Bilgisayar Öz-Yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 : 1-10.
- Akkaya, T. (2014). *Akademik ve disiplinlerarası yeni sanat eleştirisi kuramı*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Algan, C. E. (2006). *Özel okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin eğitimde bilgi teknolojileri kullanımı öz-yeterlilikleri ve derslerinde bilgi teknolojilerinden yararlanma durumları*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Arıkan, R. (2007). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Ankara: Asil Yayın.
- Artut, S. (2014). *Teknoloji-insan birlikteliği*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Ashler, M. (1991). Grafik sanatlar tarihi ve yorumlar. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Atmaca, A. E. (2011). Modern sanat ve bilgisayar destekli çalışmaları (dijital art). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 10-37.
- Basalla, G. (2013). *Teknolojinin evrimi*. (Çev. Soydemir, C.), Doğu Batı Yayınları.
- Bora, M. (2018). Görsel Sanatlar Eğitiminde Bilgisayar Teknolojisinden Yararlanma Olanakları. *İdil Dergisi*. 07-49-15.
- Brevik, P.S., V. Hancock ve J. Senn. (1998). A progress report on information literacy: An update on the American Library Association Presidential Committee on Information Literacy: Final report. Chicago: ALA.
- Britten, J. S. & Cassady, J. C. (2005). The technology integration assessment instrument: Understanding planned use of technology by classroom teachers. *Computers in the Schools*, 22(3), 49-61.
- Bulut, E. Ve Düzce, S. (2019). *Cumhuriyet dönemi (1923-1950) türk eğitim sistemi içinde resim sanatı ve resim dersleri*. İstanbul: Kerasus Yayınları.
- Çiçekli, P. (?). *20. Yüzyıl sanatında teknolojinin yeri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dolunay, A. (2016). Teknolojinin görsel sanatlar ve sanat eğitimine katkısı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 9-42.
- Düzce, S. (2015). *1923-1950 yılları arasındaki türk resim sanatının günümüz resim sanatı eğitimine etkisi ve ortaöğretim kurumlarındaki resim derslerine yansımaları*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Elitsoy, Z. A. (2008). *Toplumsal dönüşümler bağlamında teknoloji – sanat ilişkisi ve (bilişim teknolojilerinin sanatta estetik ve yaratıcılığa etkilerinin algılanışı üzerine bir araştırma)*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ersoy, A. (2016). *Sanat kavramlarına giriş*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Farthing, S. (2014). *Sanatın tüm öyküsü*. İstanbul: Hayalpesert Yayınevi.
- Filiz, S. B. (2011). Eğitimle ilgili temel kavramlar. Çağatay Ö. (Ed). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Geer, R., White, B. ve Barr, A. The effect of an information literacy subject on teacher education students computing self efficacy. <<http://www.cegsa.sa.edu.au/conference/acec98/acec98.htm>>. [8 Nisan 2019].
- Güney, E. (2014). *Dijital görsel kültür ve yeni medya ekseninde sanatın değişen rolü*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Hesapçıoğlu, M. (2008). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın.
- Hiçyılmaz, Y. (2018). *Görsel sanatlar öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi öz yeterlikleri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Hodge, S. (2016) *Beş yaşındaki çocuk bunu neden yapamaz*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Kabaran, H. (2016). *Öğretim elemanlarının teknolojik pedagojik alan bilgileri (tpab) ile öğretme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Entitüsü, Muğla.
- Kahramanoğlu, F. (2017). *Eleştirel teori bağlamında teknoloji ve sanat ilişkileri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Kaya, Z. (2006). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kayalar, A. (2018). *Mobil teknolojiye dayalı fetemm uygulamalarının öğretmen adaylarının mühendislik tasarım becerilerine, sistem düşünme zekâsına ve öğretmenlik özyeterliklerine etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Koehler, M. J., ve Mishra, P. (2005). What happens when teachers design educational technology? The development of technological pedagogical content knowledge. *Journal of educational computing research*, 32(2), 131152.
- Koehler, M. J., ve Mishra, P. (2008). Introducing Technological Pedagogical Knowledge. In AACTE (Eds.), *The Handbook of Technological Pedagogical*

- Content Knowledge for Educators (p.3-30). New York: Routledge. Koehler, M.J., ve Mishra, P. (2009). What is technological pedagogical content knowledge? .Contemporary Issues in Technology and Teacher Education, 9 (1), 60-70.
- Koehler M. J, Mishra, P., ve Yahya,K (2007) Tracing the development of teacher knowledge in a design seminar: integrating content, pedagogy, and technology. Computers & Education, 49(3), 740–762. doi: 10.1016 /j.compedu.2005.11.01
- Maddux, C. D. ve Johnson, D. L. (2006). Type II applications of information technology in education: The next revolution. Computers in the Schools, 23(1/2), 1–6.
- Mercan, L. (2011). Sanat nedir?. Alakuş, A. O. Ve Mercan, L. (Ed.), *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi* (ss.1-12). Ankara: Pegem Akademi.
- Özgür, H. (2016). Adapting the Media and Technology Usage and Attitudes Scale to Turkish. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 16(5) 1711–1735.
- Özkaplan, O. (2006). *Günümüz resim sanatı ve teknoloji*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Özsoy, V. (2015). *Görsel sanatlar eğitimi- resim-iş eğitiminin tarihsel ve düşünsel temelleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özyurt, B. E. (2009). Gelişim konularına genel bakış. A. Kaya (Ed.), *Eğitim Psikolojisi*. (Ss.1-27). Ankara: Pegem Akademi.
- Sezgin, M. E., Şenkal, O. ve Namlı N. A. Sosyal Medya-Teknoloji Kullanımı ve Tutumları Ölçeğinin Türkçeye Uyarlama Çalışması.
- Şahin, S. (2014). *Teknoloji ve beden bağlamında sanatta yeni ifade biçimleri*, (Sanatta Yeterlik Tezi) Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Şengül, E. (2006). *Teknolojinin görsel sanatlarda kullanımı ve sanat eğitimine katkısı*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Taştan, T. R. (2016). Sanat, doğa ve teknoloji ekseninde sanatçılar ve yapıtlar. *İdil dergisi*. 5-19-10.
- Tepecik, A. ve Toktaş, P. (2014). *Güzel sanatlar fakültelerinde temel sanat eğitimi*. Ankara: İleri Akademi.
- Tezci, E. (2016). Öğretmenlerin BİT Entegrasyon Yaklaşımlarının Ölçülmesine Yönelik Ölçek Geliştirme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 24-2.
- Türkmenoğlu, H. (2014). Teknoloji ile sanat ilişkisi ve bir dijital sanat örneği olarak instagram. *Ulakbilge*. 2-4.
- Uğurlu, H. (2008). Teknoloji sanat ilişkisi: günümüzde teknolojik sanatların amacı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 1/2, 247-260.

- Yaşar, M. Ve Erol, A. (2015). Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının empatik eğilim düzeyleri ile düşünme stilleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *International Journal of Assessment Tools in Education*. 2-2 38-65.
- Yılmaz, G. M. (2011). Görsel sanatlar eğitimi. Alakuş, A. O. ve Mercin, L. (ed.).*Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*. Pegem Akademi.
- Zeytin, Ç. (2008). *Sanat ve çağdaş teknolojiler: yönelimlerin değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

EKLER**Ek- 1: Kişisel Bilgi Formu**

Kişisel Bilgi Formu.

Lütfen aşağıdaki bilgileri doldurunuz.

1. Cinsiyetiniz: Kadın erkek

2. Yaşınız:.....

3. Eğitim durumunuz:

Lisans Yüksek Lisans Doktora

4. Sınıf Düzeyiniz:

3.sınıf 4.sınıf Mezun Diğer.....

5. Öğretmenlik Deneyiminiz: Var Yok

Ek-2 : GS- TPİB Öz-Yeterlik Ölçeği

Aşağıdaki ifadelerden size uygun olanı işaretleyiniz.						
(1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle Katılıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
TEKNOLOJİK BİLGİ						
1	Bilgisayarın temel donanım parçalarının görevlerini bilirim.	1	2	3	4	5
2	Temel bilgisayar yazılımlarının işlevlerini bilirim.	1	2	3	4	5
3	Yeni bir programı bilgisayarına rahatlıkla kurabilirim.	1	2	3	4	5
4	PowerPoint ya da benzeri bir program kullanarak sunum hazırlayabilirim.	1	2	3	4	5
5	Sunum araçlarını (projeksiyon cihazı, tepegöz, akıllı tahta vb.) amacıma uygun kullanabilirim.	1	2	3	4	5
6	Yeni teknolojileri kolayca öğrenebilirim.	1	2	3	4	5
7	Dijital bir fotoğrafı photoshop vb. programları kullanarak düzenleyebilirim.	1	2	3	4	5
8	e-posta ve benzeri sosyal ağları kullanarak doküman paylaşımını sağlayabilirim.	1	2	3	4	5
PEDAGOJİK BİLGİ						
9	Ders anlatırken sınıfıma etkili bir şekilde hâkim olabilirim.	1	2	3	4	5
10	Derslerimde öğrencilerin performanslarını nasıl değerlendireceğimi bilirim.	1	2	3	4	5
11	Derslerimde öğrencilerin öğrenmelerini alternatif ölçme araçları ile değerlendirebilirim.	1	2	3	4	5
12	Ders esnasında öğrencilerimin neyi anlayıp anlamadıklarına bağlı olarak öğretim tarzımı değiştirebilirim.	1	2	3	4	5
13	Derslerimde farklı öğretim metotları kullanabilirim.	1	2	3	4	5
İÇERİK BİLGİSİ						
14	Görsel Sanatlar ders konularını farklı disiplinlerle ilişkilendirebilirim.	1	2	3	4	5
15	Görsel Sanatlar dersi hakkında yeterli bilgiye sahibim.	1	2	3	4	5
16	Görsel Sanatlar öğretimini desteklemek amacıyla güncel yayınları takip ederim.	1	2	3	4	5
17	Ulusal sanat değerlerinin tanıtılmasına yönelik sınıf içi etkinlikler düzenleyebilirim.	1	2	3	4	5
18	Evrensel sanat değerlerinin tanıtılmasına yönelik sınıf içi etkinlikler düzenleyebilirim.	1	2	3	4	5
19	Öğrencilerin görsel sembolleri okuma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikleri hazırlayabilirim.	1	2	3	4	5
20	Öğrencilerin görsel sembolleri anlama becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikleri hazırlayabilirim.	1	2	3	4	5
TEKNOLOJİK PEDAGOJİK BİLGİSİ						
21	Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak öğretim teknolojilerini kullanabilirim.	1	2	3	4	5
22	Öğretim teknolojilerinin kullanılacağı etkinlik ve projeleri planlayabilirim.	1	2	3	4	5
23	Öğrencilerin öğrenmeye aktif katılabileceği öğretim teknolojilerini kullanabilirim.	1	2	3	4	5
24	Yeni teknolojilerin eğitim-öğretime uygunluğunu belirleyebilirim.	1	2	3	4	5
25	Derslerimde öğrencilerin öğrenmelerini geliştirecek teknolojileri seçebilirim.	1	2	3	4	5
26	Öğrendiğim öğretim yöntemlerini teknoloji ile birlikte sınıf ortamında kullanabilirim	1	2	3	4	5

TEKNOLOJİK İÇERİK BİLGİSİ						
27	Görsel Sanatlar ders içeriğini zenginleştirmek için grafik çizim programlarını kullanabilirim.	1	2	3	4	5
28	Atölye çalışmalarında konuya özgü sanatsal etkinlikleri destekleyen dijital teknolojileri kullanabilirim.	1	2	3	4	5
29	Bilgisayarda var olan yazılımları Görsel Sanatlar dersi için kullanabilirim.	1	2	3	4	5
30	Görsel Sanatlar ders konularının öğretimi için sunumlar tasarlayabilirim.	1	2	3	4	5
31	Görsel Sanatlar dersini farklı disiplinlerle bütünleştirebilecek uygun teknolojileri belirleyebilirim.	1	2	3	4	5
32	Görsel Sanatlar öğretimine ilişkin güncel bilgi ve becerileri geliştirmede teknoloji den yararlanabilirim.	1	2	3	4	5
33	Teknolojiyi kullanarak etkinlikler tasarlayabilirim.	1	2	3	4	5
34	Alanımda kullanmam gereken teknolojiler hakkında teknik becerilere sahibim.	1	2	3	4	5
35	Görsel Sanatlar dersinde farklı öğrenme alanları için uygun öğretim teknolojileri seçebilirim.	1	2	3	4	5
PEDAGOJİK İÇERİK BİLGİSİ						
36	Öğrencilerin sanatsal etkinliklerini bireysel farklılıkları gözeterek değerlendirebilirim.	1	2	3	4	5
37	Sanatsal gelişim sürecini izlemek ve değerlendirmek için çeşitli araçlar geliştirebilirim.	1	2	3	4	5
38	Öğrencilerin bireysel farklılıklarını gözeterek resimsel gelişimlerini izleyecek planlamalar yapabilirim.	1	2	3	4	5
39	Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinde öğrendikleri içerikler hakkında anlamlı tartışmalar başlatabilirim.	1	2	3	4	5
40	Görsel Sanatlar ders konularına uygun öğretim yöntem ve tekniklerini belirleyebilirim.	1	2	3	4	5
41	Görsel Sanatlar ders konusu ile ilgili öğrencilerin yaşayabileceği kavram yanlışlarını giderebilirim.	1	2	3	4	5
42	Görsel Sanatlar ders konusu ile ilgili öğrencilerin yaşayabileceği öğrenme zorluklarını tespit edebilirim.	1	2	3	4	5
43	Öğrencilerin, görsel sanatlarla ilgili etkinliklere katılımını sağlamak amacıyla onları güdüleyebilirim.	1	2	3	4	5
44	Öğrencilerin resimsel gelişim düzeyleri doğrultusunda özgün çalışmalarını yapabilme becerilerine yönelik etkinlikler düzenleyebilirim.	1	2	3	4	5
45	Görsel Sanatlar dersi ile ilgili uygun konuları okul dışı etkinliklerle destekleyebilirim.	1	2	3	4	5
46	Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak Görsel Sanatlar ders içeriği hazırlayabilirim.	1	2	3	4	5
TEKNOLOJİK PEDAGOJİK İÇERİK BİLGİSİ						
47	Görsel Sanatlar dersinin kazanımlarını değerlendirebilmek için teknolojiyi etkili bir şekilde kullanabilirim.	1	2	3	4	5
48	Öğrencilerin Görsel Sanatlar ders konularıyla ilgili ön bilgilerinin tespit edilmesinde teknolojik araçları kullanabilirim.	1	2	3	4	5
49	Öğrencilerin Görsel Sanatlar ders konularıyla ilgili kavram yanlışlarını tespitinde teknolojik araçlardan faydalanabilirim.	1	2	3	4	5
50	Görsel Sanatlar dersi için teknoloji ve öğretim stratejilerinin kullanımını koordine etmede öncülük edebilirim.	1	2	3	4	5
51	Öğrencileri Görsel Sanatlar dersine güdüleyebilmek için teknolojik araçları kullanabilirim.	1	2	3	4	5
52	Görsel Sanatlar ders içeriğine uygun ölçme aracı hazırlarken teknolojiyi kullanabilirim.	1	2	3	4	5
53	Görsel Sanatlar dersine yönelik ders dışı etkinlikleri değerlendirmede teknolojiyi kullanabilirim.	1	2	3	4	5
54	Görsel Sanatlar ders konularını daha iyi öğretimini sağlayan çağdaş teknoloji ve stratejileri seçebilirim.	1	2	3	4	5
55	Görsel Sanatlar ders kapsamında daha etkili örnekler verebilmek için teknolojik araçlardan yararlanabilirim.	1	2	3	4	5

35. Durum güncellemesi yapmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
36. Fotoğraf yayınlamak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
37. Profilere ve fotoğraflara göz atmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
38. Gönderileri okumak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
39. Gönderilere, durum güncellemelerine, fotoğraflara vb. paylaşımlara yorum yapmak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
40. Paylaşılan bir gönderi, fotoğraf vb. için "Beğen/Favori vb." düğmesine tıklamak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	0	1-50	51-100	101-175	176-250	251-375	376-500	501-750	751 veya daha fazla
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lütfen aşağıdaki soruları Facebook sosyal ağ sitesi ve diğer çevrimiçi arkadaşlarınızla ilgili olarak cevaplayınız.									
41. Facebook sosyal ağ sitesinde kaç arkadaşınız var?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
42. Facebook sosyal ağ sitesindeki arkadaşlarınızdan kaçını şahsen tanıyor sunuz?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
43. Daha önce yüz yüze hiç tanışmadığımız kaç kişi ile çevrimiçi ortamlarda tanıştınız?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
44. Daha önce yüz yüze hiç tanışmadığımız kaç kişi ile çevrimiçi ortamlarda düzenli etkileşimde bulunursunuz?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
45. Herhangi bir bilgiye istediğim anda çevrimiçi erişebiliyor olmanın önemli olduğunu hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
46. İnternete istediğim anda erişebiliyor olmanın önemli olduğunu hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
47. Teknolojideki son gelişmeleri takip etmenin önemli olduğunu düşünüyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
48. Cep telefonum yanımda olmadığı zaman endişelenirim.	☐	☐	☐	☐	☐
49. İnternete erişimi olmadığında endişelenirim.	☐	☐	☐	☐	☐
50. Teknolojiye ve teknolojik araçlara bağımlıyım.	☐	☐	☐	☐	☐
51. Teknoloji birçok sorunumuza çözümler sunacaktır.	☐	☐	☐	☐	☐
52. Teknoloji ile her şey mümkündür.	☐	☐	☐	☐	☐
53. Teknoloji sayesinde daha başarılı olduğumu hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
54. Yeni teknolojiler insanlara çok fazla zaman harcatır.	☐	☐	☐	☐	☐
55. Yeni teknolojiler hayatı daha karmaşık hale getirir.	☐	☐	☐	☐	☐
56. Yeni teknolojiler insanları daha fazla yalnızlaştırır.	☐	☐	☐	☐	☐
57. Bir projeyi (uzun vadeli araştırma) bitirip diğerine geçmek yerine gün içinde çeşitli projelerde çalışmayı tercih ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
58. Bir dizi farklı görevi yaparken, her bir görevi bitirip diğer göreve geçmek yerine, görevler arasında geçiş yapmak hoşuma gider.	☐	☐	☐	☐	☐
59. Bir görevi başka bir şeye odaklanmadan önce tamamen bitirmek hoşuma gider.	☐	☐	☐	☐	☐
60. Bitirmem gereken bir görev olduğunda, ona ara vererek başka görevlere geçiş yapmak hoşuma gider.	☐	☐	☐	☐	☐